

Vlaams
Parlement

vergadering **C204 – LAN13**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 15 mei 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het GRUP ‘Afbakening zeehavengebied Antwerpen’ en de gevolgen ervan voor de land- en tuinbouw
- 1616 (2012-2013) 3

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de gevolgen voor de landbouw van de giframp in Wetteren
- 1641 (2012-2013) 5

■

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het GRUP ‘Afbakening zeehavengebied Antwerpen’ en de gevolgen ervan voor de land- en tuinbouw - 1616 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister-president, collega's, de Vlaamse Regering heeft op vrijdag 15 maart het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor het havengebied van Antwerpen goedgekeurd. Met die beslissing legt de regering de nieuwe grenzen vast waarbinnen de haven zich in de toekomst verder kan ontwikkelen. In haar motivering wijst de Vlaamse Regering op de economische voortrekkersrol van de haven van Antwerpen, die een belangrijke rol speelt in de welvaart van Vlaanderen onder meer door de tewerkstelling van meer dan 60.000 mensen, waarvan 14.000 mensen in de Waaslandhaven op de Linkerscheldeoever.

Minister-president, ik hoef het u niet te vertellen, maar de land- en tuinbouwers ter plaatse zijn ontgoocheld over de gang van zaken. Men begrijpt dat de verdere economische ontwikkeling van de haven niet te stuiten is, maar de erbij horende natuurcompensaties maken de landbouw twee keer slachtoffer: door de uitbreiding van de industrie en door de natuurcompensaties. In economisch onzekere tijden wordt gekozen voor braakliggende industrieterreinen, geflankeerd door vochtige natuurgebieden, ten koste van vruchtbare akkers. Ik heb minister Muyters, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, hierover op 17 april ondervraagd en ik heb toen ook een aantal concrete suggesties gedaan om de beslissing bij te sturen.

Op 30 april kwam de Vlaamse Regering een tweede maal samen om de beslissing te bekrachtigen. Er is wel ingegaan op onze vraag om een eerlijke evaluatie van de natuur- en havenontwikkeling die toelaat op een objectieve manier te beslissen in hoeverre de inname van vruchtbare grond op de Nieuw Arenbergpolder en de Muggenhoek nodig is. De evaluatie is verschoven van 2025 naar 2028.

In de persmededeling van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, en uiteraard ook in de regeringsbeslissing, is er sprake van een fasering van de inname van de Ontwikkelingszone Saefthinghe, waarbij rekening gehouden wordt met de economische ontwikkelingen. Zij stelt terecht dat de Vlaamse Regering pas zal beslissen over de exacte invulling van de Ontwikkelingszone Saefthinghe nadat de maatschappelijke afweging en het bijkomend studiewerk afgerond zijn.

Meerdere vooraanstaande economen en planologen twijfelen aan de noodzaak om het Saefthinghedok effectief binnen deze timing te realiseren. Daarom wil ik u als Vlaams minister van Landbouw volgende vragen stellen.

Kunt u bevestigen dat de Nieuw Arenbergpolder en de Muggenhoek worden gevrijwaard voor de landbouw indien uit de evaluatie in 2028 zou blijken dat de vooropgestelde natuurdoelstellingen wel worden gehaald en de gebieden effectief opnieuw omgezet worden in agrarisch gebied? Kunt u bevestigen dat de gronden waarin voorzien is voor de haven- en natuuruitbreiding effectief door de landbouw gebruikt kunnen worden zolang er niet begonnen is met de aanwending voor die haven- en natuuruitbreiding? Krijgt de landbouw er met andere woorden zo lang mogelijk alle kansen? Wat indien de economische ontwikkeling zo zou evolueren dat het Saefthinghedok op korte of middellange termijn economisch voorlopig niet noodzakelijk zou zijn? Kan de landbouw daar dan effectief alle kansen blijven krijgen?

Tot hier mijn vragen naar aanleiding van de zorgen van de landbouwers in het zeehavengebied en meer specifiek op Linkeroever.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, mijnheer De Meyer, dames en heren, wat de eerste vraag betreft, zal ik u zo dadelijk een document laten bezorgen. In het voorschrift L.19.4 van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en in de toelichting daarbij is een passage opgenomen die ik niet letterlijk zal voorlezen. Aangezien dit voorschrift van toepassing is op de Nieuw Arenbergpolder en de Muggenhoek kan ik bevestigend antwoorden op uw vraag.

Het tweede beslispunt van de Vlaamse Regering over dit dossier op 17 april bevestigt dit nog eens expliciet: “De Vlaamse Regering beslist om elke 5 jaar, en voor het eerst in 2017, een objectieve evaluatie te laten doorvoeren van de stand van de havenontwikkeling en de natuurcompensaties, in functie van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten laatste op respectievelijk 1 januari 2018, 1 januari 2023 en 1 januari 2028 wordt deze stand van zaken bekend gemaakt. Indien uit deze laatste objectieve evaluatie blijkt dat de instandhouding van de speciale beschermingszone gewaarborgd is zonder dat de gebieden uit fase II van het MMHA (Muggenhoek en Nieuw Aerenberg-fase 2) als natuur moeten worden ingericht, dan zal de Vlaamse Regering een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opstarten om de bestemming agrarisch gebied toch te behouden.”

Het is dus duidelijk wat in de toelichting en de beslissing staat. Er komt een objectieve evaluatie.

Op verschillende plaatsen in de nota's van de Vlaamse Regering en in de toelichtingsnota wordt bevestigd wat u vraagt. Ik verwijs hierbij uitdrukkelijk naar de toelichtingsnota rond de Saeftinghezone, alsook bijvoorbeeld naar het beslispunt 4.1 van de Vlaamse Regering van 15 maart 2013, waarin het volgende is opgenomen: “4. de Vlaamse minister, bevoegd voor ruimtelijke ordening, te gelasten: 4.1. onmiddellijk te starten met de opmaak van een onteigeningsplan voor Doelpolder Midden. Zolang het gebied, of deelgebieden, niet fysiek in gebruik genomen wordt voor natuurontwikkeling of bijhorende infrastructuur, kunnen de gronden verder in gebruik blijven voor landbouw. Hierover zullen afspraken gemaakt worden tussen de onteigenende instanties en de betrokken landbouwers.”

Ik wil hier nog aan toevoegen dat deze Vlaamse Regering er ook voor geopteerd heeft om ongewenste effecten op nog resterende landbouwgebieden te vermijden. Hier wil ik het gebied van de Grote Geule aangeven als voorbeeld. Deze Vlaamse Regering wil aangeven dat de gevolgen voor de aanleg van de stuw aan de Grote Geule voor landbouw moeten worden vermeden. We moeten met andere woorden vermijden dat ongewenste vernatting op de omliggende landbouwgronden plaatsvindt en we zullen onnatuurlijke waterpeilschommelingen voorkomen. Voedselrijk landbouwwater mag niet vermengd worden met water afkomstig van overstromingen.

Op dit ogenblik is er nog geen beslissing genomen over de aanleg van het Saeftinghedok. Het wordt ook niet uitgesloten, maar met dit GRUP worden de contouren van de havenontwikkeling en de bijhorende natuurontwikkeling definitief vastgelegd, maar belangrijk is dat de gronden in landbouwgebruik blijven zolang ze niet noodzakelijk zijn voor de havenontwikkeling en/of natuurontwikkeling.

Dit is een heel belangrijke beslissing waarbij heel wat belangen moesten worden afgewogen. In mijn functie van minister van Landbouw heb ik alles gedaan om dit aanvaardbaar te maken voor de landbouw. Ik weet dat dit hevige reacties heeft uitgelokt na de eerste beslissing. Met de tweede en definitieve beslissing heeft de Vlaamse Regering alles gedaan om maximaal tegemoet te komen aan de verzuchtingen van de landbouwers aldaar.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, de landbouwsector en de volksvertegenwoordigers uit de regio die met die sector begaan zijn, zijn uiteraard niet blind voor de economische ontwikkeling en het belang van de haven voor Vlaanderen. Anderzijds moeten

we begrijpen dat niettegenstaande dit begrip voor de economische ontwikkeling, er een heel sterke ontgoocheling en frustratie heerst in de landbouwsector. Voor die mensen is dat menselijk en begrijpelijk.

Ik heb deze drie vragen heel bewust gesteld omdat ik ervan uitga dat een positief antwoord van de Vlaamse Regering toch enig soelaas kan bieden en de zorgen en de pijn kan doen afnemen. Het is heel duidelijk dat er voor Nieuw Arenberg en Muggenhoek iets later een evaluatie zal gebeuren, zodat natuurontwikkeling ondertussen ruimere kansen krijgt en dat die evaluatie op een meer objectieve en dus meer rechtvaardige en correcte manier kan gebeuren.

Minister-president, u hebt bevestigd dat zolang de gebieden niet nodig zijn voor havenontwikkeling of natuurcompensaties, ze ten volle kunnen worden gebruikt voor de landbouwsector. U hebt bijvoorbeeld gezegd dat er geen ongewenste effecten voor vernatting zullen zijn in het gebied rond de Grote Geule.

Minister-president, als u het hebt over het volle landbouwgebruik, ga ik ervan uit dat dit betekent dat de normale bemestingsnormen verder kunnen worden gehanteerd, zolang het landbouwgebruik effectief aanwezig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Jos De Meyer, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de gevolgen voor de landbouw van de giframp in Wetteren - 1641 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, minister-president, collega's, de opvolging van de treinramp in Wetteren is nog steeds actueel. In eerste instantie is het zaak om de problemen zo veel mogelijk te beperken, en is er de zorg uiteraard voor de volksgezondheid en om de burgers op een goede manier op te vangen en de weg te wijzen. Bepaalde dingen die daar zijn gebeurd, zullen mogelijk bredere effecten hebben, onder andere voor bodem en water. Deze ochtend hebben we mogen vaststellen dat uit metingen blijkt dat er verhoogde concentraties terug te vinden zijn in het grondwater en de bodem.

Er zijn ook landbouwactiviteiten in dat gebied aanwezig. De vraag is op welke wijze die mensen worden geïnformeerd en eventueel opgevangen. Op een moment dat je getroffen wordt met je bedrijf, sta je er voor een stuk wel alleen voor, maar aan welke richtlijnen moet je je houden? Ik heb ondertussen begrepen dat er heel wat sierteelt in het gebied aanwezig is: wat met het snoeien en de werkzaamheden? Er is ook voedselproductie aanwezig, gras, koeien en dergelijke. Welk effect heeft het eventueel verspreiden van het gif of de ramp op die dieren en die voedselproductie, op korte tijd en ook op langere termijn? Op het moment dat de bodem of het water wordt getroffen, is dat niet van vandaag op morgen opgelost.

Minister-president, zijn er gevolgen voor de landbouwteelten in dit gebied, specifiek voor de voedselproductie, groenten, fruit, groenvoedervervoorzieningen en dieren? Ik heb vandaag niet meteen een zicht op over hoeveel hectare het gaat of hoeveel dieren, maar de vraag is dus of daarbij effecten te meten zijn.

Hoe en door wie worden de betrokken landbouwbedrijven bijgestaan en door wie wordt er gecommuniceerd? Het vergt specifieke communicatie, in verband met wat zij wel of niet kunnen doen. Wie staat hen bij bij hun bedrijfsvoering? Zijn er eventueel al duidelijke

richtlijnen die kunnen worden meegegeven aan die landbouwers, op korte en op langere termijn? Is daar al zicht op?

Op het moment dat de bedrijven worden getroffen, is er ook grote bezorgdheid over de economische activiteiten. Op welke wijze wordt de schade die vandaag eventueel is aangericht, bepaald en opgenomen? Op welke wijze worden de bedrijven bijgestaan om de schade eventueel te kunnen terugvorderen? Hoe wordt dat verder afgehandeld?

De heer Jos De Meyer: Wetteren ligt bij manier van spreken in mijn achtertuin. De gemeente telt een 120-tal siertelers. Zoals mevrouw Rombouts zegt, zijn er uiteraard ook andere land- en tuinbouwactiviteiten aanwezig. Ik vernam, minister-president, dat uw administratie en ook de landbouworganisaties als de Boerenbond de zaak op de voet volgen. Gelukkig wijst tot nu toe alles erop dat er geen spectaculaire problemen zullen zijn voor de land- en tuinbouwsector.

De mogelijkheid bestaat dat er rechtstreekse schade is. Daarvan blijft men hopelijk gespaard, en dat zou tot nog toe het geval zijn, verneem ik. Er zijn ook risico's van onrechtstreekse schade, omdat men zijn normale werkzaamheden niet tijdig heeft kunnen verrichten, doordat velden niet bereikbaar waren. Welke instanties zijn eventueel verantwoordelijk voor schadevergoeding? Kan er schadevergoeding worden gevraagd, aan Infrabel, aan de gewone verzekering? Zijn er andere alternatieven?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, mevrouw Rombouts, u vraagt of er gevolgen zijn voor de landbouwteelten in het gebied. Het is nog wat te vroeg om nu reeds definitieve conclusies te trekken. Bepaalde gevolgen moeten nog worden onderzocht en wetenschappelijk nagetrokken. Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) voert natuurlijk die onderzoeken uit. Het FAVV heeft reeds analyses gedaan op gewassen en op producten en communiceert daarover op regelmatige basis.

Door het Agentschap voor Landbouw en Visserij werd op basis van de gegevens van de verzamelaanvraag 2013 reeds een inventaris gemaakt van de teelten en gebruikers van de percelen binnen een perimeter van 1000 meter, zodat geweten is welke landbouwers betrokken zijn. Het tijdelijk of niet mogen betreden van productiepercelen op een tijdstip wanneer teeltmaatregelen moeten worden genomen, zoals snoeiwerken of gewasbescherming, bemesten of zaaien, kan gevolgen teweegbrengen aan teelten en kan blijvende schade hebben.

De gevolgen worden dus van nabij opgevolgd. Bijkomende wetenschappelijke analyses worden uitgevoerd. Tot nu toe is daaruit niets alarmerends voortgekomen, maar het is zeker op zijn plaats om voorzichtig met twee woorden te spreken.

Hoe en door wie zal de voorlichting naar de betrokken landbouwers in en rond Wetteren gebeuren? Op basis van analyses zal het FAVV de passende voorlichtingsmaatregelen nemen en zal er worden gecommuniceerd over de aspecten van voedselveiligheid, dieren- en plantengezondheid.

Het FAVV zal de communicatie en voorlichtingsmaatregelen dus op zich nemen. Mijn landbouwadministratie is bereid om op vraag van de betrokkenen een overleg te organiseren om de problematiek in kaart te brengen en te bespreken. Dat aanbod is inmiddels gebeurd. Daarnaast beschikt mijn administratie over een team van voorlichters die de praktische organisatie van voorlichtingsactiviteiten naar professionele land- en tuinbouwers toe op zich kunnen nemen of daar op zijn minst ondersteuning bij kunnen geven.

Ik verwijs ook naar het antwoord op de eerste en tweede vraag. Omdat de inventarisatie nog niet volledig is op het vlak van metingen en analyses en bepaalde zaken wetenschappelijk nog moeten worden uitgeklaard, zullen richtlijnen op basis van een voortschrijdend inzicht worden in- en bijgesteld. Het FAVV is een heel belangrijke actor om de nodige uitklaring en communicatie te geven over die analyse en wetenschappelijke zaken.

De schade zal in eerste instantie kunnen worden bepaald op basis van het verder opvolgen van analyseresultaten die werden uitgevoerd door het FAVV voor die teelten en producten die wegens de ramp en het vrijkomen van toxische stoffen niet in de voedselketen of het handelscircuit terecht mogen komen. Dat is de eerste belangrijke zorg. Anderzijds zijn er specifieke teelten waar schade wordt ondervonden door het niet tijdig of te laat kunnen uitvoeren van teelttechnische maatregelen op de percelen en kan gevolgschade optreden voor bepaalde bedrijven indien blijkt dat er ook verontreinigingen zouden zijn in bodem en/of grondwater.

Indien er schade wordt vastgesteld aan teelten, kunnen de gemeentelijke schadecommissies worden bijeengeroepen om volgens de gangbare procedure de schade vast te stellen en vast te leggen in een proces-verbaal. Ambtenaren van het Agentschap voor Landbouw en Visserij zijn betrokken en stellen hun expertise ter beschikking van die gemeentelijke schadecommissies.

Mijn administratie pleegt ook overleg met de verantwoordelijke van de zelfoogstboerderij die in het risicogebied ligt. Samen met Bioforum wordt er gekeken welke passende maatregelen kunnen worden genomen, ook voor dit bedrijf. Later zal worden bepaald wie aansprakelijk is voor de veroorzaakte schade.

Voorzitter, collega's, een aantal zaken moeten dus nog verder worden uitgeklaard. Bepaalde diensten, vooral het FAVV, nemen de verantwoordelijkheid en de communicatie op zich. Onze administratie en andere mensen zullen verder worden ingezet om onze landbouwers in die getroffen streek verder bij te staan.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het positief dat de samenwerking tussen de administratie, die beschikt over goede gegevens van wie met welke teelten wordt getroffen, en het FAVV vlot verloopt. Ik ga er inderdaad van uit dat de communicatie in eerste instantie door de federale diensten gebeurt. Maar aangezien er een nauw contact is tussen de Vlaamse administratie en de landbouwers, is het ook goed dat zij maximaal mee kunnen ondersteunen wanneer de landbouwers nood hebben aan informatie of richtlijnen.

Toen ik vernam dat er geen groenten meer mochten worden geconsumeerd in de moestuinen, was mijn bezorgdheid groot, omdat ik ervan uitging dat de risico's ook groot waren voor de landbouw. Daarom vroeg ik hoe die landbouwers worden opgevangen in deze moeilijke periode.

Ik dank u nogmaals voor uw antwoord. We zullen de zaak in de komende weken blijven opvolgen. Hopelijk is er geen permanente schade aangericht in het gebied.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, ik begrijp dat uw administratie, samen met het FAVV, de zaak op de voet volgt. Heb ik u juist begrepen wanneer u stelt dat groenten en melk uit de regio perfect mogen worden gebruikt?

Minister-president Kris Peeters: Nee, het is het FAVV dat daarvoor de verantwoordelijkheid draagt. Ik ga ervan uit dat, wanneer het FAVV geen alarmerende berichten de wereld instuurt, er ook geen probleem is.

De heer Jos De Meyer: Ik hoop dat er geen problemen zijn. Ik stel u die vraag om volledige duidelijkheid te hebben.

Mevrouw Tinne Rombouts: Het FAVV volgt alle bedrijven op. Ik ga ervan uit dat, op het moment dat er geleverd wordt aan de veiling, het slachthuis en de melkerijen, er extra metingen zullen gebeuren?

Minister-president Kris Peeters: We zullen erop toezien.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■